

**LLICENCIATURA DE CRIMINOLOGIA
PREVENCIÓ I TRACTAMENT DE LA DELINQÜÈNCIA
CURS 2006-2007
JENNY CUBELLS**

1. OBJECTIUS

1. Analitzar els diferents models de prevenció i tractament de la delinqüència i els seus fonaments teòrics
2. Examinar les experiències pràctiques més representatives de prevenció i tractament de la delinqüència mitjançant l'estudi de investigacions empíriques i extraure conclusions sobre la seva pertinència i eficàcia.
3. Proveir i utilitzar els recursos teòrics com suport analític crític pel desenvolupament de programes d'intervenció i tractament de la delinqüència

2. PROGRAMA

INTRODUCCIÓ

Tema 1. La delinqüència: agents i contextos de producció.

BLOC 1. PREVENCIÓ

Tema 2. Prevenció de la delinqüència.

Prevenció primària, secundària i terciària. Els objectes de la prevenció: transgressors, mates i contextos. Els programes de prevenció local.

Tema 3. La prevenció sistèmica.

Models de prevenció: model de suport social, model de desenvolupament social. Prevenció de transgressions juvenils. Prevencions específiques (violència sexual, droga i delinqüència, etc.). Planificació implementació i avaluació de programes de prevenció de la delinqüència

Tema 4. La prevenció: problemes i pràctica.

Efectes perversos de la intervenció social: l'etiquetatge. Els models integrals d'intervenció social en contextos desfavorits. Cas pràctic 1: El projecte Shere Rom a l'escola desenvolupat per DEHISI

BLOC 2. TRACTAMENT

Tema 5. Perspectives de tractament de la delinqüència.

Models teòrics i fonaments dels programes de tractament. Objectius, mitjans i contextos del tractament de la delinqüència en l'actualitat.

Tema 6. Tractament en situacions privatives de llibertat: Els sistemes progressius.

Principis conductuals, objectius i característiques. Sistemes progressius exclusivament conductuals i mixtos. Experiències i resultats dels sistemes progressius. Cas pràctic 2. La experiència del model progressiu a les presons catalanes.

Tema 7. Tractament en situacions privatives de llibertat: Els sistemes individualitzats.

Principis psicològics, objectius i característiques. Tractaments basant-se en el delicte i la personalitat.

Tema 8. Tractament en situacions privatives de llibertat: Tractaments específics.

Tractament de la drogoaddicció: les comunitats terapèutiques. Tractament de la delinqüència sexual. Tractament de la delinqüència femenina. Programes de tractament per a maltractadors.

Tema 9. Tractament en situacions de llibertat.

Critiques al tractament en privació de llibertat. Experiències de regim obert. El control social i el tractament en llibertat. Cas pràctic 3: Experiències de tractament en llibertat

Tema 10. Tractament de transgressions juvenils.

Transgressions juvenils i identitat. Tractaments individuals i tractaments en grup: el problema de la identitat social. Els sistemes de mesures específics: mediació i reparació,

Tema 11. Avaluació de les intervencions i tractaments de la delinqüència.

Eficàcia dels tractaments. La reincidència: mites i realitats. Estudis empírics sobre la reincidència. Les dificultats per a l'avaluació de programes de tractament. Tractaments alternatius

BLOC 3.

Tema 12. Perspectives de futur en la prevenció i el tractament de la delinqüència.

Critica de la prevenció i el tractament. Els models integrals d'intervenció social. Les fal·làcies de la prevenció i el tractament (immigració, etc.).

3. COMPETÈNCIES

- ✓ Accés, comprensió i síntesi dels articles publicats en revistes internacionals de criminologia.
- ✓ Coordinació del desenvolupament d'un programa de prevenció primària o secundària o d'atenció a víctimes
- ✓ El.laboració d'un programa de prevenció primària/secundària o d'atenció a víctimes
- ✓ Desenvolupament d'un programa de rehabilitació –psicològic, educatiu, social- sobre una persona
- ✓ Capacitat crítica
- ✓ Anàlisi de problemes
- ✓ Capacitat per a implementar a la pràctica els coneixements teòrics
- ✓ Reflexió
- ✓ Reflexivitat sobre el propi paper en la intervenció sobre la realitat
- ✓ Capacitat per a la potenciació del procés d'aprenentatge i la creació de coneixement

4. METODOLOGIA

La metodologia de l'assignatura combinarà les classe teòriques amb les classes pràctiques. Amb les sessions teòriques es pretén provocar la reflexió i la invitació al sentit crític, comprometen als estudiants amb tasques que vaguin més enllà de la simple memorització, mitjançant la lectura de diverses fons documentals i la discussió col·lectiva.

Les classes pràctiques constitueixen la forma d'apropar-se a un model d'aprenentatge actiu, complement imprescindible a la informació obtinguda en les classes teòriques. Aquestes sessions s'adaptaran quan a continguts, desenvolupament i ritme al programa de teoria. Es combinaran els debats sobre lectures recomanades i anàlisi de casos reals.

5. AVALUACIÓ

Entenent que l'avaluació no s'ha de reduir a l'obtenció de una nota i que no ha de perdre el seu caràcter formatiu, l'avaluació que es proposa és l'avaluació continuada. L'avaluació continuada es portarà a terme seguint les següents especificacions:

- Seguiment del treball dels/les estudiants en la realització de les pràctiques realitzades a l'aula (debats, estudi de casos, etc).
- Entrega de tres treballs individuals consistents en la resposta a un seguit de preguntes corresponents al bloc A i dos casos pràctics del bloc B.

Puntuació dels diferents apartats:

- El 70 % d'assistència a classe assegura la possibilitat de ser avaluat
- 20 % de la nota: Participació activa a l'aula (entrega d'una petita memòria de les activitats pràctiques realitzades a l'aula)
- 80 % de la nota: entrega dels 3 exercicis d'avaluació continuada

6. BIBLIOGRAFÍA

Bibliografía bàsica

Clemente, M., y Sancha, V. (1989). *Psicología social y penitenciaria*. Madrid: Ministerio de Justicia.

Dobash, R., y Dobash, R. (2005) “Efectividad de los programas penales de tratamiento de maltratadores” en *La delincuencia violenta ¿prevenir, castigar o rehabilitar?* Cid, J y Larrauri. E. (Coordinadores). Valencia: Tirant lo Blanch.

Garrido, V. (1993). *Técnicas de tratamiento para delincuentes*. Madrid: Editorial Centro de Estudios Ramón Areces.

Mcguire, J. (2005) “El renacimiento de la rehabilitación en medio abierto” en *La delincuencia violenta ¿prevenir, castigar o rehabilitar?* Cid, J y Larrauri. E. (Coordinadores). Valencia: Tirant lo Blanch.

Redondo, S. (1998). Criminología aplicada: intervenciones con delincuentes, reinserción y reincidencia. *Revista de Derecho Penal y Criminología*, UNED, 2ª Época, 1, 187-206.

Bibliografía general

Almeda, E. (2003) *Mujeres encarceladas*. Barcelona: Editorial Ariel

Almeda, E. (2002) *Corregir y castigar. El ayer y hoy de las cárceles de mujeres*. Barcelona: Edicions Bellaterra

Ayuso, A. (2003) *Visión crítica de la reeducación penitenciaria en España*. Barcelona: Ed. Nau LLibres

Ballabriga, M. (2004) *Notes sobre la situació penitenciaria a Catalunya*. Barcelona: Ed. Fundació Pi i Sunyer

Birgin, H. (comp.) (2000) *El Derecho en el Género y el Género en el Derecho*. Buenos Aires: Ed. Biblos.

Cid, J., y Larrauri, E. (2001). *Teorías criminológicas*. Barcelona: Bosch.

Cid, J., y Larrauri, E. (1997). *Penas Alternativas a la prisión*. Barcelona: Bosch.

Clemente, M. (1987) *Delincuencia femenina: un enfoque psicosocial*. Madrid: UNED

- Echeburúa, E. (2001). *Personalidades violentas* (2ª Edición). Madrid: Pirámide.
- Funes (1991) *La nueva delincuencia infantil*. Barcelona: Ed. Paidós
- García-Pablos de Molina, A. (1999). *Tratado de Criminología*. Valencia: Tirant lo Blanch.
- Garrido, V. (2004) *¿Qué es la Psicología criminológica?* Ed. Biblioteca Nueva
- Garrido, V., Stangeland, y Redondo, S. (2001, 2ª edición). *Principios de Criminología*. Valencia: Tirant lo Blanch.
- Garrido, V., y López Latorre, M.J. (1995). *La prevención de la delincuencia: el enfoque de la competencia social*. Valencia: Tirant lo Blanch.
- Garrido, V. (1990) *Reeducación del delincuente juvenil*. Valencia: Ed. Librería Tirant lo Blanch
- Redondo, S. (1993). *Evaluar e intervenir en las prisiones*. Barcelona: Promociones y Publicaciones Universitarias.
- Redondo, S. (2001). La delincuencia y su control: realidades y fantasías. *Revista de Derecho Penal y Criminología*, 2ª Época, nº 8, págs. 309-325.
- Redondo, S. (Coord.) (2002). *Delincuencia sexual y sociedad*. Barcelona: Ariel.
- Redondo, S. (en prensa). Tratamiento y sistema penitenciario. En J. Sanmartín (Ed.): *Manual de violencia*. Barcelona: Ariel.
- Redondo, S. (en prensa). Tratamientos psicológicos eficaces con delincuentes juveniles. En M. Pérez y J.R. Fernández (Ed.): *Guía de tratamientos psicológicos eficaces*.
- Redondo, S., y Garrido, V. (2001). *Violencia y delincuencia juvenil: Explicación y prevención*. Mendoza: Ediciones Jurídicas Cuyo.
- Romero, E., Sobral, J., y Luengo, M.A. (1999). *Personalidad y delincuencia*. Granada: Grupo Editorial Universitario